Учітесь, читайте, І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь.
Т. Г. Шевченко.

ЗА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КАДРИ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У ВЕРЕСНІ 1956 р.

№ 13 (1696) ВІВТОРОК 24 ВЕРЕСНЯ 1991 року Ціна 4 коп.

ОРГАН РЕКТОРАТУ І РАДИ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ
УКРАЇНСЬКОЇ ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

РЕПОРТАЖ ПРО ПОСВЯЧЕННЯ В СТУДЕНТИ

ВІДРОДИТИ ХЛІБОРОБСЬКУ СЛАВУ УКРАЇНИ

ЗДАВАЛОСЯ, що сама природа пішла назустріч організаторам свята: літо ніби повернулося до Голосієві цього першого осіннього дня. Ще напередодні було холодно, а першого вересня зрання виглянуло сонце, стих вітер. До 3-го учбового корпусу УСГА поступово сходилися колони першокурсників. Понад 1200 їх, а також їхні батьки, викладачі академії зібралися на відзначення Дня знань і урочисте посвячення в студенти. Відродити колишню славу українських хліборобів — таке завдання стоїть сьогодні перед тими, хто цього року вперше переступив поріг найстарішого хліборобського учбового закладу України. Поряд з вузькоспеціальними предметами студенти віднині вивчатимуть менеджмент, фермерство, клітинну інженерію, біотехнологію, комп'ютерну та робототехніку. Навчання вестиметься за новими міжнародними навчальними планами і програмами, і нинішні першокурсники згодом вибороватимуть дипломи, що матимуть міжнародне визнання. Кращі з них вже через рік зможуть стажуватися в академічних установах України та за кордоном.

...Гамір поволі стихав, коли з учбового корпусу винесли прапор академії. А затим — і символічний Факел знань, запалений від полум'я Вічного вогню на меморіалі пам'яті загиблих захисників Голосієва.

Першим, як і належить господарям, з вітальним словом до нового студентського поповнення звернувся ректор академії Д. О. Мельничук.

— В цей епохальний час, коли Україна ще тільки робить перші кроки як незалежна демократична держава, ви обрали для себе надзвичайно необхідну людству професію — вченого хлібороба, і з впевненістю можемо сказати, що зробили правильний вибір. Сьогодні перед вами відкрилися двері одного з найкращих аграрних вузів України. З вами протягом навчання працюватимуть майже тисяча викладачів академії, серед яких — 8 академіків, членів - кореспондентів АН УРСР, УААН, ВАСГНІЛ, 80 професорів та біля 600 кандидатів наук. Серед них — лауреати Державної премії УРСР, а також ті, хто удостоєний почесних звань заслужених працівників науки і техніки, вищої освіти України. У розпорядженні студентів по 12 учбових корпусів і гуртожитків, ряд науково-дослідних інститутів, 4 учбово-дослідних господарства, видавництво та ін. Перед вами розкривається унікальна культурна, історична спадщина нашого міста. Не гайте тільки часу!

Ті, продовжував ректор, хто своїм сумлінням, працездатністю доведе неординарність мислення, уже через рік можуть продовжити навчання чи стажування в провідних вузах Союзу, США, Німеччини Франції та інших країн світу. На вас чекають провідні вчені в НДІ, хлібороби на ланах. Сьогодні все, що навколо нас, — ваше, бережіть тільки його, бо все це — плоди праці батьків ваших. Малюючи перед вами такі перспективи, закликаю вас не розслаблюватися, пам'ятати, що все це дуже легко втратити — адже вимоги будуть дуже високі: цього року в академію зараховано на 12 процентів більше планового набору, оскільки стільки ж приблизно довелося відраховувати в минулому за час навчання на першому курсі за неуспішність. Отже, конкурс не закінчився, заспокоюватися рано.

На відміну від старшокурсників, студентам 1-го курсу доведеться навчатися за новими міжнародними учбовими планами, програмами. І, як вершина досягнутого, — дипломи, що матимуть міжнародне визнання. Ви — майбутні бакалаври, магістри, інженери, лікарі — повинні опанувати, крім спеціальних традиційних та загальноосвітніх сільгоспнаук, — мови, вивчати світове сільське господарство. І все, що з ним зв'язано. Оволодіти всим цим нелегко. Але все це окупиться сторицею. Академія дуже надіється на нинішнє поповнення, адже кожний третій з нього — це вчорашній відмінник навчання.

Під голосіївським небом лунає: «Посвячуються в студенти Української орлена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії абітурієнти факультетів: агрономічного!..

І знову — як торік, позаторік і чимало років тому, тільки й того, що кожного разу бачиш на цих урочистостях нові молоді обличчя — до прапора підходять почергово першокурсники-факелоносці факультетів, цілують його кінчик, запалюють свої факели від Факелу знань і стають в шеренгу посвячених.

А ведучий так же поволі і урочисто викликає:

— Агрохімії і грунтознавства!

— Ветеринарного!

— Електрифікації і автоматизації сільськогосподарського виробництва!..

Почесне право вручити Ключ від знань, студентський квиток та залікову книжку надається ректору академії та проректорам Т. П. Різниченку і М. М. Кирику. Вони і вручають ці символічні атрибути представникам нинішніх першокурсників, для яких віднині академія стала рідним домом. І свідченням тому стала урочиста клятва, що пролунала з уст першокурсників.

Гостями свята була велика група відповідальних працівників, керівників республіки. І багато хто з них завважив за потрібне сказати кілька теплих напутніх слів першокурсникам. Слово для виступу надається Голові Верховної Ради України Л. М. Кравчуку. Він, зокрема, зазначив, що День знань вперше у своїй історії святкує незалежна Україна, і що саме від майбутніх аграріїв залежить, чи стане її земля більш родючою, красивою, екологічно чистою; чи стане вона народжувати людей, які будуть вірити і боротися за свою незалежність. Глава республіканського парламенту закликав молодь не припуститися тих помилок старшого покоління, не слідувати тій філософії і бачення світу, через які привиди і примари сприймалися за високі ідеали. Серед сьогоднішніх студентів, сказав Л. М. Кравчук, є люди, яким у майбутньому доведеться стати президентами, міністрами, керувати всією Україною. Отже, їм треба бути добрими газдами у своєму домі. І ніколи не дозволяти нав'язувати народу свою волю, спосіб життя або ж погрожувати військовою силою.

Не встигли стихнути аплодисменти, викликані цими словами гостя, як за хвилину господарі піднесли йому підготовлений дарунок — дерев'яну булаву, ознаку гетьманського достоїнства. Вона стала третьою в колекції Леоніда Макаровича. Голова Верховної Ради України прийняв її у дарунок від викладацького колективу та студентства. Подякувавши, Л. М. Кравчук відзначив, що, маючи кришталеву та крицеву, він радий отримати й дерев'яну булаву, бо вона зроблена з матеріалу, який «виріс» з української землі.

Але на цьому сюрпризи для почесного гостя не скінчились. Продовжуючи «екіпірувати» можливого майбутнього гетьмана, господарі свята зробили Леоніду Макаровичу царський дарунок — коня. Темно-рудий, розкішний жеребець, коли його вели через натовп, тримався гідно, ніби знав, якому вельмишановному господареві дістався.

Дарлінг — таке ім'я носить гетьманський «транспортний засіб» — гордість працівників кінно-спортивної бази сільгоспакадемії. Йому зараз п'ять років — розквіт сил. Кінь належить до латвійської породи і коштує... (повідомимо під великим секретом) 80 тисяч карбованців.

Поки Верховна Рада ще не має своєї стайні, жартівливо сказав ректор вузу — і слова ці були зустрінуті дружнім сміхом — гетьманський кінь знаходитиметься під пильним наглядом в академічній. Але, судячи з усього, оренда житла для бойового товариша не буде безплатною: плата за неї — увага з боку керівника суверенної держави до першого поки що республіканського суверенного вузу.

Отже, булава (ознака демократії) — є, кінь — теж. Справа за малим — стати гетьманом...

І ще багато хороших слів було сказано гостями — заступником голови уряду республіки С. В. Комісаренком, міністром вищої та середньої спеціальної освіти України В. Д. Пархоменком, президентом Української академії аграрних наук О. О. Созиновим, академіком-секретарем АН УРСР Г. Х. Мацукою, головою Ради народних депутатів Московського району м. Києва М. І. Бедзілею та іншими. Та суть всіх їх зводиться до одного: нинішнє студентське поповнення — це нелякане покоління, якому треба вирішувати майбутнє нашої землі. І саме воно мусить перетворити її в квітучий сад.

Ну що ж, в добру путь! Щоб і справді цей сад засяяв на нашій землі.

В. ОБРАМБАЛЬСЬКИЙ,
Ю. МОСТОВА,
І. ПРОКОПЕНКО,
спецкори.

* * *

Ну, от цьогорічне театралізоване свято вже й позаду. Картина — справді яскрава і оригінальна — надовго залишиться в пам'яті першокурсників і всіх. Загальну оцінку його організаторам можна виставити приблизно такими словами (що лунали в тій чи іншій інтерпретації, але суть була одна): День знань-91 в академії — чи не найбільша режисерська удача за чимало років. Саме це й підштовхнуло мене звернутися до людини, яка увесь цей час відповідає за режисуру цих заходів — А. С. Добробаби, старшого викладача факультету громадських професій.

— Андрію Савелійовичу, до свята ще було далеко, і сценарію ніхто й не бачив, але ті, хто Вас знають, були певні: в ньому обов'язково буде тема козаччини. Що це, данина моді чи...

— ...Чи! Повністю згоден з думкою моїх колег, котрі займаються підготовкою і проведенням різних — великих і малих — свят (не в розмірі їх справа): в час, коли масово прокидається національна самосвідомість, — без національної ідеї неможливо обійтися. Народ наш вже не хоче ходити в тих, кого великий Кобзар обізвав справедливо — «славних прадідів великих правнуки погані». Згадайте, скільки народу збирали козацькі свята на Запоріжжі та й в самому Києві на святі Київського коша. А ми ж тільки поверхово торкаємося цих незайманих ще недавно пластів історії землі нашої — козацька атрибутика буде завжди...

— Скажіть, а звідки взялася ідея дарування Л. М. Кравчуку булави та коня, що викликала таке пожвавлення і дружній сміх?

— Це саме собою витікало з тієї ж теми козаччини. Маємо самостійну державу — скоро матимемо й гетьмана. А який же гетьман без булави?

А щодо коня — то це ідея ректора, і з'явилася вона в нього в останній момент. Я не знаю, скільки він останньої ночі не спав, щоб до такого додуматись. Але, згодьтесь, ідея і справді чудова.

— І останнє. Хто Вам допомагав у підготовці і безпосередньому проведенні свята?

— Багато людей. Заслуховували нас з деканом С. А. Семеновським не раз на ректораті, підказували, хто що. Зокрема, багато допоміг проректор Т. П. Різниченко. А з тих, хто брав безпосередню участь у театралізованому дійстві, — третьокурсниця зооінженерного факультету Ольга Гаєнко, ведучий Я. Д. Паничев, з якими співпрацюємо чимало останніх років, та багато інших. Особливо ж хочу виділити Агафію Андріївну Кузьменко. Їй уже 86-й рік пішов, а вона постійно бере участь у покладанні квітів на меморіал. Бачили б ви, з якою материнською ніжністю і болем розіслала вона перед пам'ятником студенту на меморіалі — Гришею — хустину, поклала букет чорнобривців, запалила свічечку. Вона багатьох з тих загиблих хлопців знала в обличчя...

О. ВАЛЕНТИНОВ.

Золото «бабиного літа».

Фото Я. Петрова.

Вуглекислота, клімат і життя

Д. О. МЕЛЬНИЧУК,
академік УААН, член-кор. АН України, професор, ректор УСГА

Багато з нас сьогодні, навіть не дивлячись на революційні процеси в нашому суспільстві, раз за разом з тривогою спостерігає суттєві зміни клімату та ряду інших характеристик зовнішнього середовища, свідками яких всі ми стали за останні одне-два десятиріччя. Факт потепління наших зим безперечний, і тому не дивно, що нас турбує причина цього явища, а тим більше і його перспектива. Не претендуючи на повне розкриття цієї проблеми, хочу поділитися деякими своїми думками з цього приводу і сподіваюсь, що байдужих до неї не залишиться.

Звісно, що причин змін клімату багато, і одна з них — це так званий парниковий ефект вуглекислого та деяких інших газів нашої атмосфери. Це явище вже не раз висвітлювалось в науково-популярній літературі, пресі, але багатьом воно ще мало відоме, не всі зрозуміли глобальність та пряму участь людей в його розвитку.

Нагадаю, що собою являє явище, іменоване парниковим ефектом. Його назва зумовлена тим, що скло або плівка парників (теплиць) мають здатність пропускати в парник тепло сонячних променів, а зворотний процес (часткове відбивання тепла назад в атмосферу) гальмується (склом або плівкою). Цим і пояснюється підвищення на кілька градусів температури повітря в парнику чи теплиці порівняно з навколишнім середовищем. Для земної кулі подібну роль (до ролі скла або плівки в теплиці) відіграє саме її повітряна маса. Вона здатна віддзеркалювати близько 30% сонячного променя і затримувати частину його тепла.

Встановлено, що здатність атмосфери Землі поглинати теплові потоки збільшується в міру підвищення концентрації в ній вуглекислого газу, окисів азоту та фреону. Вміст вуглекислоти в повітрі протягом останніх тисячоліть складав 0,03%. Але за останні десятиріччя ця цифра збільшилась приблизно на 30—40%. В міських зонах та промисловорозвинених регіонах Землі процент цього збільшення набагато вищий. З кожним роком процес збільшення концентрацій вуглекислоти в атмосфері наростає. Так от, вчені доводять, що збільшення концентрації тільки CO_2 в атмосфері вдвічі (тобто до рівня 0,06%) призведе до потепління клімату на нашій планеті в середньому на 2—3°С. Вбачаючи загрозу перш за все в тому, що в міру дальшого потепління клімату буде наростати танення льодовиків Антарктиди і Арктики, мерзлот та гірських снігів, що призведе до підйому рівня моря і до затоплення значної частини родючих земель планети, є підстава для аналізу причин накопичення вуглекислоти в атмосфері та вивчення шляхів протистояння цьому явищу. До речі, 17 млн. років тому, коли льодовиків на полюсах не було, рівень світового океану був вищим на 50—70 м, ніж тепер. Які ж ці причини?

Перша—зменшення в цілому фотосинтетичної активності рослинного світу в результаті його прогресуючого знищення. Так, ще недавно наука доводила, що якщо математично порівняти здатність природи до поглинання CO_2 з атмосфери рослинами і водоростями та виділення його назад (в атмосферу) в результаті життєдіяльності тварин та мікроорганізмів, то це буде складати 6 : 1. Цим і пояснюється те, що віками концентрація CO_2 в атмосфері була надзвичайно низька. Але це було колись. А що ж тепер?

Не берусь сказати, наскільки змінилося це співвідношення, але те, що цифри 6 : 1 на сьогодні не відповідають дійсності, уже безсумнівно. Перш за все, причина цього—різке зменшення на планеті площі лісів. Навіть включення цих площ в сівозміни і вирощування на них сільськогосподарських культур з високою фотосинтетичною активністю не може зрівнятись з тією функцією, яку виконує ліс. Справа в тому, що в лісі відбувається не тільки поглинання CO_2 з атмосфери. Паралельно відбувається його «складування» у вигляді біомаси деревини. (Дещо подібне до «складування» води в льодовиках Арктики та Антарктиди, вічних мерзлотах і гірських снігах). Адже для утворення 1 кг сухої деревини рослині доводиться засвоїти приблизно 700 літрів вуглекислого газу. Отже, за участю деревовидних рослин кругообіг вуглецю вуглекислоти в природі йде десятиріччями, бо зв'язування її та вилучення йде повільно (за винятком, коли деревина спалюється). На окультурених же полях кругообіг вуглецю складає в основному рік (а то і менше), і тому все більше зростає можливість переходу його в вищі шари атмосфери. В результаті цього він надовго виключається з кругообігу в живій матерії, чим і зумовлюється його накопичення в повітрі.

Особливу роль в цьому процесі відіграє масове знищення лісів тропіків, субтропіків і тайги. Наведу такий приклад. Мені в минулому році довелось бути в Камбоджі. Начитавшись книжок видання 50—60-х років про цю країну, я уявляв її як море джунглів від краю й до краю. Та так років 20 тому і було. А що тепер? Люди, намагаючись взяти від джунглів побільше, перш за все вирубали найбільш цінні дерева (червоне та інші). Ці дерева ростуть, як правило, порівняно дуже високі (30-40 м); під ними вирувало життя тисяч інших дерев, ліан та кущів, які не витримують прямого сонця тропіків. А що вийшло після вирубування висотних дерев? Майже повністю загинуло все, що під ними росло, а потім і звірі. От і ростуть тепер від краю й до краю майже на всій території цієї країни одинокі пальми та кущі. А подібне має місце не тільки в Камбоджі. Варварське знищення відбувається і в сусідніх з нею країнах, в Африці, Південній Америці та ін. Наша країна також не виняток, коли мова йде про промислову вирубку лісів та про їх раціональне використання і відтворення. Нагадаю ще раз: на утворення одного кілограма сухої деревини використовується майже 700 л вуглекислого газу з повітря! А в атмосферу при цьому виділяється майже стільки ж літрів кисню!!! Давайте запам'ятаємо ці цифри, і хай стоять вони перед нами як суворе попередження, коли рука береться за сокиру.

Друга причина — небачене раніше спалювання вугілля, нафти та газу. Розрахунки показують, що спалювання 1 кг цих речовин призводить до виділення в атмосферу приблизно 1800, 1500 і 1400 л вуглекислого газу відповідно. Кисню при цьому використовується відповідно 1800, 2300, 2800 літрів. А тепер спробуємо потренуватись в підрахунках: що ж воно вийде, якщо протягом року на нашій планеті згорає біля 4-х мільярдів тонн кам'яного і бурого вугілля. Приблизно така ж кількість добувається і нафти. А скільки згорає газу, деревини та ін.? Ця вуглекислота є наслідком діяльності цивілізованої людини. Ця вже вуглекислота абіогенного походження, і жива природа, як виявляється, не завжди спроможна з нею справитись. Тому не дивно, що в регіонах нашої планети з високорозвиненою промисловістю та цивілізацією (США, Японія, Центральна Європа) вже зараз рівень виділення абіогенної вуглекислоти в атмосферу перевищує рівень її засвоєння рослинами в процесі фотосинтезу. А що ж буде, якщо всі регіони на планеті досягнуть такого ступеня «цивілізації» та «науково-технічного прогресу»?.. Хто назве це прогресом? Де ж кисень будемо брати? А як розраховуватись, виходячи із сказаного, «високоцивілізованим» і «низькоцивілізованим», коли перші будуть дихати за рахунок других? Це вже не фантастика. Це вже реальність сьогодення міжнародного масштабу!!

Третя причина — зростання рівня CO_2 в атмосфері— це надзвичайно інтенсивне «закислення» природи. В цьому плані питання раніше ніким не піднімалось, тому зупинимось на ньому більш детальніше. Відразу ж відмічу, що майже на 100% це також фактор виробничої діяльності людей. Завдяки нам, в природі відбувається надзвичайно інтенсивний притік в води, в атмосферу та ґрунти різноманітних кислот (мінеральних та органічних). Зразу ж ці кислоти вступають в реакції нейтралізації з речовинами лужної природи з утворенням відповідних солей Основним фактором, який нейтралізує кислоти в природі, є солі вугільної кислоти (кальцієві, магнієві, калієві, натрієві та інші). При цьому в атмосферу обов'язково виділяється вуглекислий газ. Так, при взаємодії кілограма сірчаної кислоти з вапняком (кальцієва сіль вуглекислоти) в атмосферу виділяється приблизно 200 л вуглекислого газу. Вапняку при цьому використовується також приблизно 1 кг і утвориться 1,76 кг сірчанокислого кальцію (звичайний гіпс). Залишу для читачів можливість самим визначити кількість виділеного в атмосферу абіогенного вуглекислого газу. А для цього наведу такі приклади: щорічно в прісні води планети та в світовий океан потрапляє біля 300—500 мільйонів тонн сірки, з якої утворюється майже один-півтора мільярди тонн сірчаної кислоти. То ж чи довго в річках, озерах, морях та океанах будуть існувати коралові рифи та острови, які майже повністю складаються з вапняків? І як себе почувають різноманітні молюски, черепахи та інші організми, панцери та кістяк яких в основному складаються з вапняку? До сказаного додам, що щорічно на поверхню планети у вигляді «кислотних» дощів випадає майже 100 млн. тонн сірчаної кислоти. Приблизно половина цієї кількості потрапляє з дощами і азотної кислоти. А ще є соляна, фосфорна та різні органічні кислоти. Вони також мусять бути нейтралізовані, і незліченні мільярди літрів CO_2 знову летять в атмосферу. Звідкіля ж ці кислоти беруться?

Відповідаючи на це запитання, скажу, що основною причиною переходу такої маси сірки з земляних пластів в воду та повітря (де вони, як правило, перетворюються в сірчану кислоту) є діяльність людини. Перш за все, це — спалювання вугілля та нафтопродуктів. В середньому в кам'яному вугіллі міститься 1% сірки, і при спалюванні його вона майже повністю переходить в газоподібну форму у вигляді її окисів (в основному діоксид сірки). Ми певний час «рятувались» від них тим, що будували надвисокі труби. Але це самообман, бо труби ці лише тільки відводять біду, а зовсім її не знімають. В повітрі, зв'язуючись з водою, ці окиси перетворюються в сірчисту та сірчану кислоти. Отже, при спалюванні 1 кг вугілля через атмосферу на Землю випадає приблизно 30 г сірчаної кислоти. Уявімо, скільки її утворюється, наприклад, на Трипільській ДРЕС, коли за добу там спалюється 10—12 тис. тонн вугілля. А скільки таких ТЕЦ, доменних печей та ін? Нагадаю, що в рік людство добуває і використовує приблизно 4 млд. тонн кам'яного та бурого вугілля. Не важко розрахувати також утворення сірчаної кислоти при згорянні нафти, мазуту та бензину, середній вміст сірки в яких складає 0,007—5,3% відповідно. Вчені підрахували, що уже в наші дні з кожного квадратного кілометра території Європи та Північної Америки в атмосферу виноситься щорічно біля 2,2 т сірки (помножте на 3 і буде орієнтовна цифра сірчаної кислоти). В таких регіонах планети, як Азія та Південна Америка, Африка та Австралія, ці цифри складають відповідно 0,9, 0,5 і 0,3 тонни. За одними з останніх даних (1985 р.), тільки з європейської частини СРСР викиди в атмосферу сірки у вигляді її оксиду складають 5,5 млн. тонн. На територіях Бельгії, Болгарії, Чехословаччини, Данії, Франції, Німеччини, Польщі, Швеції, Англії та Югославії ця цифра разом складає біля 10 млн. тонн. Якщо врахувати, що ці гази мігрують по планеті, перш ніж випасти на Землю з дощами, то не важко догадатись, що нам, як і сусідам нашим, далеко не байдуже, як хто господарює. Думаю, що дуже скоро це стане справою «зелених» якогось міжнародного об'єднання.

Надзвичайно інтенсивний потік кислот з земляних пластів з води (надземні та підземні) відбувається в результаті гірськодобувної та металоплавильної діяльності, в процесі розмивання берегової смуги морів та океанів, вітрової ерозії, стоків промислових підприємств і тваринницьких комплексів та інше. Приблизно 130 млн. т сірчаної кислоти щорічно виробляє наша хімічна та нафтохімічна промисловість, яка в кінці-кінців також мусить бути нейтралізована. А все це знову і знову поповнює вміст абіогенного вуглекислого газу в атмосфері.

Встановлено також, що транспорт є одним з головних джерел викидів в атмосферу оксидів азоту, які в присутності води переходять в азотну та азотисту кислоти і також у вигляді «кислотних» дощів випадають мільйонами тонн на поверхню планети. А це вже так звані нітрати та нітрити. Отже, не тільки хімічні азотні добрива є постачальниками нітратів та нітритів в грунтах, водах (про які ми всі вже добре налякані, але ще не зовсім, бо практично мало працюємо в цьому напрямку). Як і у випадку з сірчаною кислотою, на кожний кілограм азотної чи азотистої кислоти з поверхні планети в атмосферу виділиться біля 180 л вуглекислого газу. До цього додам, що в умовно чистих регіонах планети кислотність дощів визначається майже на 80% самим вуглекислим газом, який розчиняється в краплинах води. Решта 20% — іншими кислотами. Отже, в процесі дощу атмосфера мовби «промивається» від CO_2. Частина її при цьому повертається на поверхню планети з дощовою водою і включається в біологічний кругообіг. В той же час над промисловими центрами і навколо них кислотність дощу складається: 60% — сірчана кислота, 30% — азотна, 5% — соляна, 2%—вуглекислий газ, 3% — інші. Зверніть увагу на те, що в кислій дощовій воді вуглекислий газ майже не розчиняється і тому він так і залишається в верхніх шарах повітря, а звідси значно більша його частина не включається в біологічний кругообіг, що і зумовлює його накопичення в атмосфері.

Четверта глобальна причина накопичення вуглекислоти в атмосфері — поступове зменшення її розчинності в водах світового океану. Справа в тому, що розчинність CO_2 в воді зростає в міру зниження її температури. Отже, взимку океан (моря, озера, ріки) мовби вдихає вуглекислоту повітря, а влітку — він віддає її в атмосферу. Це також сприяє біологічному кругообігу вуглекислоти. Разом з тим, оскільки вже почалося потепління на планеті, це означає, що певна частина вуглекислоти не може перейти з атмосфери в розчин і залишиться в ній, зумовлюючи підвищення її вмісту.

Зменшення розчинності вуглекислоти в водах зумовлюється також їх постійним підкисленням.

До цього слід додати те, що в результаті нашої з вами діяльності (спуск в донні шарі морів стічних вод приморських міст та хімікатів з річковими водами, глибинні вибухи та інше) значна частина глибинних вод (які дуже багаті на сірководень) виходить на поверхню моря. Мало того, що цей сірководень сам є однією з дуже сильних отрут і отруює все живе, він в присутності кисню також перетворюється в сірчану кислоту з усіма її наслідками. Це, перш за все, стосується Чорного і, особливо, Азовського морів. Отже, ланцюг замикається, і не на користь нам з вами. Природа вже дійшла до такого стану, коли вона ледь-ледь спроможна сама виправити наші з вами «великі діла», і їх наслідки уже відчутні скрізь. Наведу деякі факти, але попередньо познайомлю неспеціалістів з способом характеристики кислотності води та інших розчинів. В природі всі розчини діляться на: кислі, нейтральні або лужні. Для конкретного виразу ступеня цієї властивості розчинів користуються показником pH, який відображає рівень в ньому протонів. Нейтральні розчини мають pH 7,0. Всі розчини, величина pH яких менша 7,0 — кислі; і чим ця величина менша (аж до 1,0) ,тим сильніша кислотність. З іншого боку, всі розчини, значення pH яких вищі 7,0 — лужні Найбільш сильний луг має pH 14. А тепер факти: в нормі pH води озер, ставків та річок складає 7,5—8,0; pH морської води 8,0—8,2 (pH крові людини — 7,4). Отже, в нормі водойми повинні мати дещо лужні характеристики; pH дощової води в нормі повинно бути біля 5,6. Це підкислення зумовлюється розчиненим в ній вуглекислим газом, який відразу ж вступає в біологічний цикл, і вода стає нейтральною. Коли ж в атмосфері з'являються інші гази (оксиди сірки, азоту тощо), то ця величина різко падає. Так, встановлено, що: в районах Скандінавії та Прибалтики протягом останніх років спостерігали дощі, показник pH води яких спадав аж до 2,4 (це майже як столовий оцет); pH дощової води в зоні промислової Європи, навколо Санкт-Петербурга, Києва, Казані інколи досягає 3,3—4,8. На сході США більше сотні озер (в кінці сімдесятих і на початку восьмидесятих років) мали pH води 5,0. Ці озера стали практично мертвими. В 1952 році смог над Лондоном мав pH 1,6. Біля 4 тисяч жителів при цьому померли. Думаю, цих прикладів досить. Але ще декілька слів про те, як же впливає на живі організми таке закислення вод та ґрунтів. Якщо відповісти коротко, то треба сказати, що вплив цей негативний. Так, при падінні pH водойми вже до 7,0 у воді зменшується концентрація розчинного кальцію. Це вже негативно впливає на розвиток ікри риб. При pH 6,6 гинуть молюски, при 6,0 — креветки та ікра. При pH 5,5 і нижче в воді гине практично вся фауна. Причому, ця смерть обумовлюється не стільки підкисленням води, скільки переходом з донних відкладень в розчинні форми важких металів (алюмінію, свинцю, ртуті, кадмію, олова, нікелю, берилію та ін.). В цьому зв'язку слід переключитись і на перспективи міграції радіонуклідів, скажімо, в Київському морі та в ґрунтах інших забруднених зон. Поки ці метали знаходились в нерозчинній формі в водоймищах та в ґрунті, то їх загроза для живого була відносно мінімальна; а в розчиненій формі — це вже може бути не сумісне з життям. При pH 6,0 і нижче ртуть, наприклад, повністю переходить в розчинені форми. Іноді ми, не спокушені, радіємо, коли знаходимо такі річки та водоймища, де дуже прозора вода, а на дні ростуть красиві водорості, як лопухи. Але не поспішайте радіти. Підкувна прозорість води може бути від того, що вода ця майже мертва. Тож спочатку подивіться, буяють чи повсихали навколо верби; а чи стрибають в воду жаби? А чи є в'юни та раки? Чи водиться крупна риба? Коли на всі ці запитання ви отримаєте позитивну відповідь, тоді й радійте, бо вам повезло. Якщо ні — шукайте поруч ТЕЦ, хімічне підприємство, завод по виробництву білково-вітамінних концентратів (БВК) або цукровий чи шкіряний: або відстійники чи тваринницький комплекс; або ж щось інше, що призвело до закислення води, а потім і до вимирання живих організмів.

(Закінчення в наступному номері).

У РЕКТОРАТІ

В ПОЛІ ЗОРУ

Відбулися чергові засідання ректорату. На них розглядалися животрепетні питання, що хвилюють всіх.

Про підготовку гуртожитків до поселення доповідав проректор адмінгоспчастини І. П. Радько. Головна увага приділялася ходу ремонтних робіт і виданню ордерів.

З двох питань — про проведення науково-методичного семінару викладачів сільськогосподарських вузів щодо ринкової економіки, а також про організацію сільгоспробіт —виступив проректор з учбової роботи Т. П. Різниченко. Вже тими днями на збирання врожаю виїхали понад 2 тисячі студентів, які працюють в 10 господарствах Київщини і 2 — за її межами.

Розглянуто питання про організацію науково-консультаційного центру «Менеджер». Сама назва говорить, що головне завдання його — підготовка менеджерів з виданням магістерського диплома. З інформацією щодо цього виступив завідуючий кафедрою управління професор П. С. Завадський.

✦ ✦ ✦

ВСЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Це засідання ректорату було, прямо скажемо, перенасиченим важливими питаннями, що розглядалися, тому невипадково затягнулося зранку майже до обіду, навіть без перерви: тільки-но почався навчальний рік, зібралося багато наболілого, і ніщо не може чекати свого вирішення. На початку засідання ректор УСГА Д. О. Мельничук представив нового начальника військової кафедри, зауважив, що віднині її відвідуватимуть студенти добровільно — за заявою, і ті роки навчання, так би мовити, зараховуватимуться як служба в армії. Отже, хлопцям треба все зважити, обдумати, щоб і час перебування у вузі не змарнувати, і було для самого добре потім — «без накладки» відслужувати. Ректор зазначив, що слід підновити склад ректорату, вченої ради, розповів про можливі варіанти підпорядкування вузу, його новий статус.

В обговоренні порушених питань взяли участь, зокрема, декани О. Ю. Барабаш (агрофак), С. К. Рудик (ветфак), І. А. Кравець (педфак), проректори по заочному навчанню — В. Д. Кулик, з навчальної роботи — Т. П. Різниченко та ін. Йшлося про ФПК, щоб зробити цей факультет базовим в республіці для підвищення кваліфікації викладачів сільгосптехнікумів, адже це питання давно в нас назріло, щоб був і методичним центром підготовки спеціалістів, виходити на рівень сучасних вимог. В бібліотеці впроваджувати комп'ютерну основу; перебудовуватись, щоб, образно кажучи, УСГА була однією покрівлею з відповідним НДІ.

Ректор навів красномовний факт: у розмові декан факультету аграрного університету штату Айова повідомив, що в них у директора вузу всього 2 проректори. А доречно зазначити, що цей факультет за масштабами, кількістю студентів — свого роду цілий інститут. Нам треба розробити умови обміну студентами УСГА і американського вузу для навчання; виробити учбові плани: в чому відрізняються наші й, скажімо, німецькі, канадські чи інших сільгоспвузів, тоді можна доводити, чиї найкращі, говорити про диплом як рівноправний до міжнародного рівня.

Порушувалося й питання про кооперативи, що виникли з участю працівників академії. Що в них робиться? За положеннями, має бути десь 25% прибутків йти в УСГА, а на практиці — 0. А що з малими підприємствами? Буває, викладачів, науковців тижнями не знайдеш, бо вони зайняті кооперативними своїми справами. То де ж тоді віддача, оскільки всіх тут їх основна, головна робота?

Наголошувалося, що закон про мови в нас виконується незадовільно. Треба, сміливіше переходити на викладання українською мовою, переробляти схеми, таблиці та ін. допоміжні матеріали.

100-процентної готовності до нового навчального року, на жаль, нема на жодному факультеті — наголосив проректор з учбової роботи. Нема належної дисципліни не тільки серед студентів, а й ряду викладачів — ніяк не звикнуть до нового розкладу. Найменше зауважень до ветфаку, а в інших о 8-30 години в аудиторії чином жодної душі, ще через 15 хвилин — теж, о 9-й —все ще немає викладача. Хай на перший раз обмежимося без переліку прізвищ їх. Учбовий корпус № 12 не підготовлений до зими. Є в нас спеціалізації, та в залікові книжки чомусь ще пишуть неграмотно їх. На кафедрах є різна інформація, крім... учбової. В академії не лише навчання, а й діловодство, наочну агітацію, пропаганду передового досвіду тощо слід оформляти державною мовою України. До кінця року необхідно й написи на навчальних корпусах відповідно оформити, бо ще ж застарілі — з «держагропромом СРСР», якого вже давно нема в житті.

Щодо дисципліни, то проректора доповнив начальник учбової частини В. І. Рябченко, навівши конкретні сумні факти. Цими днями відбулася перевірка занять на факультетах. Лише на ветфаці були викладачі на кафедрах, всі лаборанти на своїх місцях, заповнені журнали виходу на роботу. На факультеті ж механізації сільського господарства на кафедрі опору матеріалів вранці двері були на замку; у навчальному корпусі № 4: ніби й не відкривалися взагалі двері кафедри селекції та насінництва; технології зберігання та переробки продукти рослинництва — теж не всі були співробітники, кормовиробництва та сільськогосподарської меліорації — на замку. Не тільки ось так на агрономічному, а й кафедрах факультету захисту рослин (в цьому корпусі), коли ні викладачів, ані обслуговуючого персоналу вдень й з ліхтариком не знайдеш.

Краще обстоять справи на факультеті агрохімії та ґрунтознавства у корпусі № 2, а служби, які в 4-му, — за принципом сусідів— часто на замку. На ФЗР казали потім, що всі були у Митниці на дослідній агростанції; але ж не було навіть чергового на господарстві в корпусі. Або корпус № 1, де два факультети: на лісфаці є журнали виходу на роботу, а в сусідів — на зооінженерному й нема їх. На факультеті електрифікації і автоматизації сільськогосподарського виробництва цього дня, як і на педагогічному, більшість кафедр було зачинено (зокрема, педагогіки). У 10-му корпусі кафедри НОП (наукової організації праці!), організації сільськогосподарського виробництва економфаку — ні душі. Цікава закономірність: все починається з завідуючого кафедрою. Бо, скажімо, на кафедрі в цей день був проф. В. П. Гудзь, то й інші на місці (землеробства).

Доцент Кравець влучно кинув репліку на засіданні ректорату: деякі викладачі, особливо професори, то хоч двічі на місяць регулярно й активно приходили — коли аванс і получка, а тепер, оформивши переведення зарплати на ощадкнижку, й разу, буває нерідко, не навідуються.. Який вихід? У табелі проставляти прочерки, тоді бухгалтерія акуратно нарахує нулі на книжку. До речі, коли мова зайшла за журнали, то дехто казав, їх слід відмінити (для професорсько - викладацького складу); більшість же відразу відреагувала навпаки: тільки з їх допомогою можна швидше навести порядок, дисципліну, треба лише не ліберальничати, коли заповнюються табелі — оформляти чесно, без окозамилювань. Ректор вставив: за запізнення — попередити викладача, якщо вдруге — серйозніше стягнення, бо якщо хочемо вибратись з ями, в якій сидимо, то треба дисципліна, інакше й не вирвемось.

Все ще бувають зриви занять, необгрунтовані перенесення. Навіть завкафедрою, декан — ще не дозвіл на це. Має проректор вирішувати, особливо це в заочників та викладачів-суміжників. Кооператори за рахунок вузу їдуть у відрядження, витрачають певний час, то чому ж не видно віддачі академії? А що то за відрядження аж на місяць? Є певні мудрістю своєю доценти, професори, які йдуть у відпустку взимку, а влітку, кажуть, що працюють у вузі — це в той час, коли студенти на канікулах. Час розгадати цю хитрість, бо фактично, виходить, подвійна відпустка.

Проректор АГЧ І. П. Радько схвильовано говорив, що зима проекзаменує всіх нас, як готувалися. Ось невистачає 185 секцій батарей опалення, а проректор з капбудівництва Б. А. Петрусевич і не кваплиться, як і т. Ярославський, причетний до цього.

Про необхідність перебудови факультету громадських професій говорив його декан С. А. Семеновський.

Інф. «За сільськогосподарські кадри».

ЗА РІШЕННЯМ ЗБОРІВ

Цього дня, 30 серпня, відбулися розширені збори ради трудового колективу нашої академії — представників факультетів та інших підрозділів. На них професорсько - викладацький склад, наукові співробітники, службовці та ін. заслухали інформацію ректора Д. О. Мельничука «Про політичний і економічний суверенітет України та постанову Верховної Ради республіки про департизацію державних установ». Він розповів також про стан справ в УСГА, зокрема щодо нового поповнення студентів. Так, на перші курси факультетів прийнято цього року 1255 першокурсників, що на 12 проц. більше від плану. Тож уже в цьому семестрі їх кількість має бути приведена до норми, і за результатами першої ж екзаменаційної сесії визначаться справді ті, хто дуже хоче вчитися і підкріпить це сумлінням до навчання, бути прикладом у поведінці, дисципліні тощо. А конкурс був для абітурієнтів немалий, особливо на економічному факультеті, куди надійшло заяв вступників тільки від медалістів більше, ніж весь план прийому сюди. Було дано вичерпні відповіді на запитання присутніх. Щодо навчального процесу окремі питання висвітлив також проректор з учбової роботи Т. П. Різниченко.

Збори прийняли рішення, в якому зазначається, що антиконституційний державний переворот безславно провалився, а події 19—21 серпня стали тяжким випробуванням для всіх демократичних сил, для кожного з нас.

24 серпня ц. р. позачергова сесія Верховної Ради нашої республіки проголосила незалежність України. Президія Верховної Ради України прийняла ряд державних актів щодо поглиблення демократичних перетворень, захисту суверенітету. Колективи факультетів, підрозділів УСГА різко засуджують організаторів і провідників антиконституційного перевороту. Виходячи з пропозицій та рішень трудових колективів, збори постановили:

схвалити постанову Верховної Ради УРСР «Про проголошення незалежності України»; згідно з постановою Верховної Ради України від 24.VIII.91 р. про департизацію державних установ припинити в УСГА дію всіх партійних і релігійних організацій та рухів, які переслідують політичні цілі;

не зважати на партійну належність при зайнятті службових посад, адміністративно не переслідувати за ідеологічні погляди.

У відповідності з вище зазначеним внести зміни в статус академії та штатний розпис відповідних структурних підрозділів. Змінено статус вузівської багатотиражної газети «За сільськогосподарські кадри» так: «Орган ректорату і ради трудового колективу Української ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії».

(Наш кор.).

ДЕЩО ПРО ТЕХНІКУ БЕЗПЕКИ

Ще розмаїття зелених барв, з буйним квітом трав, ніжноголубою блакиттю неба та часто з «днем без дощу». В душі зажевріла надія на сонячне тепло кожен прагне позагоряти під його ласкавим промінням.

Для студентів академії — одного з чи не найкращих вузів України, бо знаходиться він на території мальовничого Голосієва зі смарагдовим каскадом озер, що так гармонійно вливаються в малахітову зелень паркового лісу, була пора учбового-виробних практик, тепер— навчання й сільгоспробіт, де наші вихованці, можливо, й вперше, реально зіткнулися з проблемами обраної професії. Багатьом з них доведеться приймати кваліфіковані рішення самостійно, без допомоги старших спеціалістів, ситуації можуть виникнути різні. Адже виробництво — це річ серйозна.

Перш за все хочеться нагадати, щоб всі, хто виїжджає в господарства, так і ті, які направляються на роботи в підрозділи академії, добре засвоїли інструкції з охорони праці та техніки безпеки. І пам'ятали про них не лише на роботі, але і в побуті, на відпочинку. Ще раз перевірте себе, чи зможете при необхідності надати допомогу — першу і основну: при електротравмі, переломі чи відкритій кровотечі, при опіках теплових і хімічних, травмах очей та отруєннях. По наданні допомоги потерпілому, в разі необхідності, терміново транспортуйте його в найближчий лікарняний заклад чи викликайте «швидку допомогу», не забудьте повідомити про пригоду керівників — практики або господарства.

Перед тим, як приступити до виконання нового завдання, вимагайте від майстра додаткових інструкцій. Будьте уважними не відволікайте увагу інших. Працювати потрібно тільки з відремонтованим інструментом і на справній техніці. Якщо ви працюєте в робочому одязі — заправте його так, щоб не було розлітаючих кінців, головний убір повинен закривати підібране волосся.

Окрема важлива тема — відпочинок на воді. Звертайте увагу на попереджувальні знаки, що завжди в поблизу кожного неб зпечного для купання місця; виконуючи їх, уникнете багатьох неприємностей Про алкоголь не хочеться й нагадувати, оскільки відомо, що це одна з першопричин всіх нещасних випадків.

Будьте принциповими в питаннях техніки безпеки! Задумайтесь, а чи не криється в словах одного з героїв твору Ільфа і Петрова «Спасіння утопаючих — справа рук самих утопаючих» — важливий і правдивий зміст?

О. БУЛАХ,
інженер служби охорони праці.

Допомагають трудівникам ланів

Зараз студенти академії працюють на полях Київщини, допомагаючи трудівникам села збирати вирощений врожай. А що працюють вони добросовісно свідчать позитивні відгуки з місць. От і нещодавно з учгоспу «Великоснітинський» на адресу академії за підписом директора господарства А. В. Музиченка надійшов подячний лист. «Дирекція учгоспу УСГА висловлює велику подяку доценту кафедри вищої математики Ірині Іванівні Ковтун та студентам факультету електрифікації і автоматизації сільськогосподарського виробництва за добросовісну працю і надання допомоги у виробництві сільськогосподарської продукції нашому господарству».

(Наш кор.).

Слово подяки

Скільки подячних листів, телеграм надходить на адресу академії! От і нещодавно до ректора УСГА Д. О. Мельничука з теплим листом звернувся консул ЧСФР в Києві.

Дозвольте мені звернутися до Вас цим листом, яким хочу висловити Вам, проректорові, деканові по роботі з іноземними студентами і всім тим, хто співробітничав зі мною, допомагав нашим чехословацьким студентам та аспірантам, свою щиру подяку. Подяку не лише за допомогу нашим громадянам за рубежем, але й за добрі, людські, приятельські стосунки.

Вірю, що і в майбутньому між нашими народами залишиться простір для взаєморозуміння, сердечність і слов'янську взаємність. Хотів би висловити своє внутрішнє почуття: Україна залишиться близькою мені тим, що в ній я зустрів добрих людей, справжніх друзів. Хочу звернутися з проханням, щоб і надалі в рамці можливостей Ви приділяли увагу нашим молодим людям, а у випадку потреби допомагали їм.

Дозвольте мені ще раз подякувати Вам, усьому викладацькому корпусові й висловити впевненість у тому, що в ЧСФР, зокрема в Братіславі, Україна буде мати доброго товариша.

З повагою
Володимир ГАЛЕНАР,
консул Генерального консульства ЧСФР у Києві.

З фотоапаратом по місту древньому.
Фото А. Іванова.

ПУБЛІЦИСТИЧНІ РОЗДУМИ

ЗВЕРНІМОСЬ ДО ПАМ'ЯТІ

Пам'ять... Така ж вона вічна, доземна, як життя людства. Це вона — носій історії народу. Без історії він перестає бути таким. Пам'ять передається від батьків дітям. Факти, події... Через кровність поколінь промінь минувшини освітлює сьогодення, а без минулого нема й майбутнього.

Історія вкраїнського народу — це і високі древні кургани, козацькі могили; це при дорогах і серед широких степів зрівняні часом невеликі могильні горбики поховань воїнів Великої Вітчизняної... Пам'ять людська береже історію народів, націй, країв, областей, особливостей, ідей, зафіксувавши в літописи, хроніки, літературні джерела, громадські акти, в усні перекази, пісні, думи, балади тощо. Свідками історії є возведені розумом і великою працею багатьох храми, палаци, обеліски, пам'ятники на повен зріст і погруддя, стели, мармурові та гранітні дошки. Звісно, знаками пам'яті є й хрести дерев'яні, кам'яні, металеві, тесані й фарбовані, обдерті і похилені...

А історія — це генеалогічне дерево кожної людини у своєму часі й просторі. От чому, пам'ятаючи про це ,ми повинні дивитись, як у дзеркало автомобіля, аби побачити, що діється позаду. Пишучи ці рядки, не хочу стати на ізольовану патетику чи дивитись з піку ейфорії, а лише б кожен із нас, шановні читачі, осягнув себе і збагнув минуле й сьогодення. Ми повинні оглянутись довкола себе, щоб наш робочий будень приніс радість зробленому і не навіював хмар розчарувань за прожите.

Кожна весна приносить пробудження живому, вся природа буяє — вона оживає від зимової застиглості. Природа одягається в пишноцвіт, повниться дзвінкоголосим щебетом. Весна 1945-го ознаменувала Велику Перемогу обпаленим воєнною грозою чотирьом рокам. Перемога — то радість за героїзм і відвагу радянського воїна, разом з тим це журба за ті 27 мільйонів життів наших людей, котрим війна обірвала завчасно життя.

Весна 1986 року — це суспільна гіркота й тривога за епохальну катастрофу Чорнобильської АЕС, яка у своїй суті повернулась на гени безневинних людей багатьох країв. Це тривога за те, як невміле використання наукового пошуку, безпрецедентна поспішність з його використанням, морально-психологічна непідготовленість людини обертається вельми важким тягарем відплати народам. Роздуми цьогорічної весни мене навели на думку, яка віддавна тривожить: чому так байдуже ставимось до свого минулого, предків, співробітників — взагалі до старших за віком, до немічних, а то й убогих, де поділись наші співчутливість, чуйність?

...Голосіїв у повені весняного розвою. А скільки витоптано стежок на зеленому килимі газонів? Скорочуємо відстані, все поспішаємо. Куди? Чого? Гейгей. Втрачаємо первозданність.

Меморіал полеглим у роки Великої Вітчизняної війни. Мовчазно стоїть студент з гвинтівкою; притиснувши колоски жита. Язичок Вічного вогню...

Обабіч на плитах золотими літерами написано, хто тут похований... Меморіал є пам'яттю мужнім, відважним захисникам голосіївських висот у липні-вересні 1941-го.

Сюди урочисто молодята в супроводі весільної кавалькади покладають квіти шани оборонцям Києва. Починають свою родинну забудову з шани, вдячності до захисників Батьківщини. Урочисто й щемливо, коли ветерани приносять гірлянду слави своїм однополчанам, ровесникам. Особлива схвильованість, коли школярики, як тільки пробились з-під землі ранні квіти, — несуть їх на меморіал. Не за вказівкою. Самі. Меморіал — місце, куди треба приходити не тільки в свята. Знявши головний убір, мовчазно постояти, подумки поговорити з своєю совістю...

Полярні почуття виникають в голові, коли бачиш, як студенти, поспішаючи на першу пару лекцій, не дивлячись на святість, впоперек, вподовж перетинають меморіал. Злоякісні метастази порушили психіку якогось студента чи взагалі мешканця Голосієва, хто, взявши сокиру, знівечив чотири сріблясті ялинки в переддень цього Нового року біля меморіалу. Це ж прояв елементів вандалізму. Хіба можна вручати диплом фахівця з вищою освітою такому юнакові, в серці якого камінь? А як пройшло покладання квітів до Вічного вогню в Голосієві в цьому році? Зібралися тільки ветерани. Скільки було студентів? Хіба треба їм наказувати? Ні! Треба бути доземно вдячним захисникам, нам берегти високе й чисте небо над нашою землею.

Пройшли пасхальні свята. За православними звичаями проводяться поминання померлих близьких, родичів. До цього люди готуються завчасно — прибирають могили, надгробні пам'ятники, в церкві відспівують «Вічну пам'ять»». Так було з давніх-давен. Були й жорстокі часи, коли за вшанування пам'яті рідних ставили учневі незадовільну оцінку з поведінки, дорікали комсомольцям, комуністам, наче за аморальність. Були й такі гнучкошиєнки, які скептично дивились на одвічні свята нашого народу, на людей, які діяли відповідно до своєї совісті.

Ось така наша минувшина привела до того, що багато з нас, може, й не цураємось (то все-таки не так ,як це потрібно) відвідин сільських цвинтарів, та дітей не пускаємо на похорони, щоб вони, мовляв, не злякалися, не рознервувались. Як розуміти: любий внучок у дідуся, а не прощається з ним? Гірко на душі. Могили деяких наших викладачів, співробітників навіть на центральному київському цвинтарі — на Байковій горі перебувають у занедбаному стані. Призабули за них. А це ж були колись люди на видноті, шановані колективом. Задумаймось.

Ще одне. Наша академія готує фахівців з вищою освітою для сільського та лісового господарства. А як з вивченням історії кожної дисципліни, спеціальності? Чи знають наші студенти та молоді викладачі, співробітники служб історії факультету, академії? Мабуть, настав час написати історію академії, яка наближає своє 100-річчя. Історії конкретних людей сприяли б вихованню гордості, поваги, шани до альма-матері. Певен: так.

І сьогодні, коли говоримо про перебудову, потрібно відроджувати національні традиції, самосвідомість нашого народу, шанувати і цінувати пам'ять. Бо вона — одна з чинників совісті.

Микола ПОТОЦЬКИЙ,
доцент.

Про що задумалися ветерани?..
Фото читача П. Кушніра.

РАТНИЙ ШЛЯХ, ПАТХНЕННА ПРАЦЯ

Щороку в перші травневі дні у пам'яті ветеранів Великої Вітчизняної війни і праці спливають події майже півстолітньої давності... Це — День Перемоги 9 травня 1945 року та початок Великої Вітчизняної — 22 червня 1941-го. А це — радість перемоги над фашизмом і великий біль за втрати нашого народу в жорстоких боях під Москвою, Сталінградом, на Курській дузі та в багатьох інших битвах всенародної війни. Десятки мільйонів співгромадян не діждались, не дожили до Великої Перемоги 1945-го. Вічна їм пам'ять.

Зараз переважна більшість ветеранів війни це свято зустрічає на робочих місцях кафедр, дослідних полів, студентських аудиторій. Учасники війни професори М. А. Білоножко, О. О. Устименко, М. О. Зеленський, Б. В. Лесик, доценти Б. К. Гапоненко, І. С. Руденко, В. М. Калібер-да, В. С. Федоренко навчають, виховують студентську молодь; трудолюбиві С. Ф. Бутенко, М. І. Голобородько, М. І. Петренко, В. Л. Сніжко і О. Г. Яворський, попрацювавши 30—50 років на факультеті, вже на заслужному відпочинку.

Ветерани війни беруть активну участь в удосконаленні учбового процесу, покращенні науково-дослідної роботи, вихованні студентів — спрямовують свої зусилля на внесення гідного вкладу у підготовку висококваліфікованих, компетентних фахівців аграрного напрямку.

Тож пам'ятаймо всіх, хто віддав своє життя за нашу Батьківщину, за живих нині. Слід шанувати ветеранів Великої Вітчизняної війни.

А. ДОВБАХ,
учасник війни, доцент агрофаку.

Спорт

КРОСМЕНИ НА ДИСТАНЦІЇ

Пригадується, за програмою спартакіади «Здоров'я» пройшла першість академії з кросу серед викладачів. Слід відзначити команду економічного факультету і її незмінного капітана О. М. Романщак. На жаль, в наш час важко залучати людей до активних занять спортом, і тому в змаганнях взяли участь лише три факультети. Вони відповідно і посіли місця: економічний, механізації сільського господарства, ветеринарний. Призи за перемогу на дистанціях знайшли переможців.

Відбулися також змагання на першість УСГА з кросу в рамках XXXIV студентської спартакіади. На відміну від попередньої, молодь була значно активнішою. В залік йшли 20 результатів. Дистанції були різні: 500 і 1000 метрів у жінок та 1000 і 3000 метрів у чоловіків. Та й до кросових дистанцій теж слід тренуватися, до того ж, регулярно. Саме так займалися студенти, які посіли призові місця. Наталія Яндюк з зооінженерного факультету була першою на дистанції 500 м, а Клавдія Ставницька (агрохімії та грунтознавства) — 1000 м. У чоловіків на обох дистанціях переможцями— студенти факультету захисту рослин — відповідно Олександр Єфименко і Микола Шаповал.

В командному заліку перемогу святкували студенти збірної агрономічного факультету. На 2-му і 3-му місцях відповідно збірні факультетів лісогосподарського й електрифікації та автоматизації сільськогосподарського виробництва.

Участь у кросах — хороша підготовка до змагань найвищого рівня, в т. ч. і до першості СРСР з легкої атлетики серед сільськогосподарських вузів, що пройшла на початку літа у Вітебську. Одним з етапів такої підготовки став чемпіонат Київської області з кросу. В ньому брали участь команди 27 районів. Кросмени нашої академії посіли тут 1-ше місце.

Н. ЛЕОНЕНКО,
доцент кафедри фізичного виховання, тренер І категорії з легкої атлетики.

РЕПЛІКА

ЩО, РУКИ СВЕРБЛЯТЬ?

Проголошення державної незалежності України студенти-економісти, які мешкають в 2-му гуртожитку, «відсвяткували» на свій лад: взяли та й порозламували добрий десяток водозмішувачів в місцях громадського користування — буквально на наступний день після їх встановлення. Якщо так і далі триватиме — кожного дня доцільно щитимуть сантехніку, то академія збанкротує, поновлюючи розгромлене, піде з простягнутою рукою: подайте... І що цікаво: економісти найбільше кричать, що ремонт в гуртожитку затягується. То, може, почекаймо, поки вони той гуртожиток вщент рознесуть? А потім вже ремонтуватимемо те, що залишилося... Бо, думається, енергії на новий погром вже не буде.

Хоча жарти жартами, а таки хочеться знати, чим займаються на факультетах замдекани з адмінгоспроботи. Зокрема, на економічному факультеті (В В. Кіняк), де все сталося. Бо гроші він одержує, а віддачі — нуль. Принаймні, такий висновок можна зробити у нашому випадку.

Або інша адреса — гуртожиток № 6, де проживають студенти ветеринарного факультету. Зовсім недавно — 25 квітня —там була встановлена нова сантехніка, що і засвідчує відповідний акт за добрим десятком підписів. А на сьогодні 80 процентів того добра вже побито. І про це добре знає замдекана В. І. Гуменюк!

Загалом є така пропозиція: розламали на тому чи іншому поверсі сантехніку, побили шибки чи ще щось подібне — будьте ласкаві, ті, хто живе там, придбайте за свої гроші та й встановіть. Хоча, можливо, з юридичної точки зору вона й дилетантська.

А щодо ремонту — я згоден: і господарникам теж не слід «чухатись».

В. АНАТОЛЬЄВ,
кореспондент.

НАШІ — НА СВЯТІ „ВЕЧІРКИ“

У Зоряному залі вони починали... Маю на увазі садівничий всеобуч, який започаткувала редакція газети «Вечірній Київ» у приміщенні Республіканського планетарію. И оті консультаційні зустрічі вчених, практиків сільського господарства з садівниками-аматорами показали: вкрай потрібні бесіди повинні продовжуватись. А нещодавно на святі-фестивалі «Вечірки» знову зібралися садівники. Програма розпочалася презентацією «Фазенди» — садівничо-городнього додатку до «Вечірнього Києва». Гості фестивалю зустрілися з спеціалістами, які випускають цю незвичайну газету. Задоволення всім принесла і бліц-вікторина, присвячена садівництву, городництву, квітникарству. Переможці без призів (і притому оригінальних) не залишилися. А потім — бесіда про насущні проблеми саду та городу. Мова йшла про те, як правильно організувати територію присадибної ділянки, про строки сівби сільськогосподарських культур, як виростити екологічно чистий врожай.

З усіх цих питань перед слухачами виступали вчені УСГА — член-кореспондент УААН професор О. Ю. Барабаш, професори І. М. Гудков, П. Н. Івончик, доценти М. Б. Рубан, Л. Ф. Скалецька. На святі була представлена і науково-виробнича фірма «Агроеколог» (директор В. П. Шевченко). Працівники її розказали, як діють радіометричні прилади (визначення вмісту екологічно шкідливих речовин у грунті, воді. продукції), проінформували, як фірма виконує замовлення садівників.

Л. ФРОСЕВИЧ.

ДО ВІДОМА АБОНЕНТІВ

В зв'язку з новими експлуатаційними можливостями АТС УСГА змінився порядок набору телефонних номерів — вихід в місто. Якщо раніше перед номером міського телефону набирався індекс 9, нині його відмінено.

Мережа телефонного зв'язку внутрішнього користування теж зазнала змін. Ті номери внутрішніх телефонів, що починали з 2, тепер починаються з 7. Наприклад, якщо раніше було 21-21, то нині порядок набору 71-21. Номери, що починалися з 3, залишилися без змін.

Зараз на кафедрах розпочинається заміна номерів телефонів. Інформація про це регулярно подаватиметься на сторінках газети. Стежте за повідомленнями.

ХРОНІКА

За наказом ректора УСГА начальником військової кафедри призначено полковника Майданюка Геннадія Ярославовича.

Роздуми авторів публікацій у нашій газеті не завжди в усьому можуть збігатися з точкою зору редакції.

«За сільськогосподарські кадри» — орган ректората и совета трудового коллектива ордена Трудового Красного Знамени сельскохозяйственной академии. (На украинском языке).

Засновник — УСГА.
Газета виходить — по сівторках.
Друк високий.
Формат — А-3.
Тираж — 1700 примірників.

Редактор М. МАЩЕНКО.
Адреса редакції: 252041, Київ-41, вул. Героїв оборони, 15, кім. 25-а, 3-й уч. корпус, тел. 267-82-09, внутр. — 32-09;
ПИШІТЬ, ДЗВОНІТЬ, ЗАХОДЬТЕ.

Друкарня Південно-Західної залізниці. вул. Лисенка, 6. Зам. 1598. До уваги читачів: ГАЗЕТА ЗАВОЗИТЬСЯ В УЧБОВІ КОРПУСИ № 1,3, 4, 10. 12.